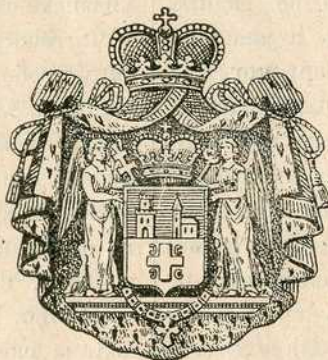

СРПСКИ СИОН

Год. VIII.

Број 17.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 26. априла 1898.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

По овлаштењу *Његове Светости, Архиепископа и Митрополита Карловачкога, Патријарха српскога, Георгија Бранковића*, благоизволео је високопросветителни господин епископ Вршачки *Гаврил Змејановић*, дана 23. априла о. г. синђела и професора богословије Димитрија Бранковића произвести за протосинђела.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Фонд св. Саве.

Слаб одзив на проглас нашег Народног Црквеног Школског Савета од г. 1894., којим се позива цео српски народ Митрополије Карловачке, сваки Србин и Српкиња, на прилагање „Фонду св. Саве“, што га је исте године основао дични и пун љубави за просвету народну св. патријарх наш *Георгије Бранковић*; те опасност, која са тога неодзива прети нашим основним народним школама, да не дођу до помоћи, но до брзе пропасти, — изазвали су уредништво „Бранкова Кола“, да и оно завапи над немаром и нехатом, над — — — вајада несретним удесом нашим, којим нам не да очима бистро погледати, ни срцу српски

ударати, ни онда — кад треба да смо само Срби и опет Срби, и као такви да учинимо најнародније дело.

Хвала нека је честитом и родољубивом уредништву „Бранкова Кола“ на српској и мудрој речи његовој. Хвала му на чистом осећају љубави, којим је загрејано за напредак и будућност наше школе, па зато загрејано и за „Фонд св. Саве“, која је намењен, да томе напретку послужи и ту будућност осигура, а који би то учинити и могао, да свиколици према њему и његовој сврси и цели извршимо своју дужност.

Да су сва уредништва и других наших листова таквом топлотом и усрдношћу проговарали до данас у тој ствари, данас би „Фонд св. Саве“ оберучке могао прихватити наше школе у Угарској. Но још није доцкан, још се помоћи може, ако не уздангубимо, и ако нам је школа наша мила.

Уредништво „Бранкова Кола“ доноси у своје 17. броју на челу листа песму Змајеву „Дижите школе, деца вас моле“. А после ове омиљене песме проглас Школског Савета (штампан већ у 19. броју „Српскога Сиона“ год. 1894.) са овом исцртаницом:

ФОНД СВЕТОГА САВЕ

ЗА СРПСКЕ НАРОДНЕ ВЕРОИСПОВЕДНЕ ШКОЛЕ
у карловачкој митрополији

Песма је, коју доносимо данас на челу листа, позната широм по Српству. Толико се година она декламује и у школама нашим и јавно по забавама нашим, да већ нема места српског, где није декламована и више пута, али бар једанпут зацело, а зна је ваљда свако Српче на изузет, те су је од дечице и родитељи толико пута слушали, да је и они скроз знају. Па не треба ни да кажемо, од кога је. Ко зна тако уговети души и срцу српском и у детета и у одраслих, као он, он, који је и ову песму певао, из срца свога певао у срца наша, као и толике и толике друге.

И ми, ма да је та песма толико позната, и баш зато, што је толико позната, хватамо, ево, прилику, да је, и опет, изнесемо пред душу наших читалаца као *shemento*, као опомену, као глас с неба, који никад не бисмо смели губити из памети, никад, нити када нам дечица тек протечају прву речицу, нити када се веселимо, нити када тугујемо.

Ми смо Срби, као Срби, у нашим овде крајевима већ на ивици пропасти своје. Без школа, без наших *народних* школа — сурваћемо се, као да нас није ни било, — „друмови ће пожелети Срба...“, — цркве ће нам се саме затворити, јер у њима неће бити кога да запоје, — српска ће реч изгинути... Без школа, без *народних* школа — нашто нам Матица, нашто Позоринте, Богословија, гимназије, учитељске школе; — нашто привилегије, сабори, аутономија и сва борба наша; — нашто нам фондови, све штитендије, и све царске и деспотске задужбине са светим моштима и реликвијама; — нашто и „Застава“, и „Браник“, и „Србобран“, и „Бранково Коло“; — нашто све — све што имамо, и сви, што нас има, кад се одрони нај јачи темељац камен из основе нашега народног културног живота?! Та, ми смо већ „на брегу наше несреће“.

Најближе поколење наше осетиће зло, које већ данас зија над нама; осетиће га још већма, јер ми, који смо запамтили Милетићево доба, који смо учествовали или бар из прикрајка са побожношћу гледали оне одушевљене митинге и бакљаде и с одушевљењем слушали оне србаоте говоре, када су на те митинге и из српске кнежевине долазили матадори слободњаци, да даду одушке свом слободоумљу и српском неограниченом родољубљу; ми, који смо запамтили, када

се на магистрату уред Новог Сада вила српска тробојница поред мађареке, када је ограда у Новосадеком шеталишту била омазана црвеном, плавом и белом машћу; ми, који смо, као гимназисте са својим професорима, ишли на мајалес у Футошку шуму крозред Новог Сада са српским тробојкама, певајући или плачући уз пратњу к. и. к. *Militärmusik*-е, ону онда још често и много певану: „Где је српска војводина“; — ми се још таворимо остацима из оних ружичастих дана, из нашега детињства; али — ах, ти се дани више никад повратити неће, јер ко не види, с болом у души, како су наши дани све блеђи, како су нам јунаци све ређи, а соколима гнездо тек још у приповеци?

Ми данас канда најжешће ербујемо још, када потргнемо ону страшну клетву Косовскога мученика, а тицало се питања важних по свецело Српство, а избора тек каквог општинског кметиха или пољара; па кад тамо дођемо, дођемо без оне поуке, коју треба да смо у срце усадили баш после онога великога догађаја, из кога смо ону клетву (и изгледа зар само ту *клетву*) научили, те се опет, бар нај и најчешће посвађамо; а странка, која победи, слави тријумфе, као да је Косово освећено...

„Та, да смо Срби, та, да смо људи, та, да смо —“, зар бисмо смели, у овако злим нашим приликама, и на шта друго помишљати, него на тај детињи очај и вапај!?

Не, не!

Историја нас наша учи, да је наш народ један добар, један врло истрајан народ, народ који зна прегнути и жртвовати много и све, кад дође одсудан час. Али је горка истина, да, без морања, без невоље, обично дочекамо, често својим немаром, често својом лакоумношћу, — *одсудан* час. И још се нисмо усаветовали, те смо ево дочекали дванаести час, када нам ваља спасавати народне школе, а још до нас стоји њихов спас. То нас, ипак, још теши.

Е, па то нас је навело, да донесемо, и опет, ту песму. Наша је деца лепо декламују, ми је често са сузним очима слушамо и дивимо се, како је богодани песник лепо сложио и срочио; али — наша народна школа је још увек сироче. Песник нам је дао што је знао, што је могао; али се наши џепови, и оних којима „може бити“ као и оних којима не може бити, још увек чешиће отварају на глас од цимбала и тамбура него на детињи вапај: „Дижите школе“!

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

О, послушајмо глас нашега великога песника и глас, који за овим долази у прозном облику али у истом духу, с истом љубављу, с истим страхом за нашу будућност. Угледајмо се на онога, који је први почео, и не ердимо се, што је неко тек морао бити први. Или, најпоследне, не гледај нико ни на кога, већ на добру еређу и бољу будућност српског нам рода, па по души како ко може. Ево прилике, да се покажемо сви као један човек, једна душа!

Ево прогласа наше највише школске автономне власти (автономија нам је бар свима на срцу!), нашег Нар. Цркв. Школског Савета, који је исти издао још 1894. из своје седнице у Ср. Карловцима 28. марта:

Св. патријарх *Георгије Бранковић* основао је *Фонд св. Саве* за помагање православних народних школа и положио је у тај фонд за сад свој први прилог од 10.000 ф.

Саборски одбор, као врховна управа народно-црквених фондова и заклада руковаће овим фондом и стараће се, да се умножи прилозима народа српског у митрополији Карловачкој.

Спасоносна је мисао св. патријарха, да се оснује такав фонд, родољубиво је дело дарак, којим хоће да оствари ту мисао; — нека му је слава и хвала за једно и за друго.

Нека му је хвала и на речи, да је вољан још жртвовати на исту цель. Та реч упућује нас, да се и ми угледамо на њега; храбри нас, да истрајемо у том послу и теши нас надом, да ће здрава мисао постати жељеним делом.

Кад погледамо на велики број наших разних фондова, заклада, завештаја, можемо се поносити, што је српски народ у љубави к просвети народној први међу просвећеним народима. Сразмерно нема ни један народ толико народних добротвора као ми Срби. Светла, бесмртна имена њихова благодарно спомиње данашњи нараштај, благодарно ће славити потомство.

Али кад погледамо на основну цел тих многобројних споменика српскога пожртвовања за народ и народну просвету, видимо, да се добра стара времена нису постарала за невоље нових времена.

Нова времена, нове потребе.

Српска основна школа махом постаде народно сироче, које данас највише потребује народне заштите, потпоре и неге, да би могла живети, јачати и напредовати.

Не буде ли те помоћи, пропадаће редом и оно мало школа што их данас имамо.

А колико их је до данас пропало!

Иза радосног ускрса уставне слободе у нашој отаџбини следовао је тужан погреб небројених школа српских у нашој митрополији, — нарочито у јуначкој, негдашњој Војничкој Крајини.

Пет разних закона владали су нашом школом, — на том распетију умирала је српска православна основна школа, расадник наше народне и православне свести.

Царске повластице, основни земаљски закони, — неповредљиве! саставине земаљског устава — и овима ујемчена народно-црквена автономнија српска нису заклонили народну школу српску од тешке навале, која је, као оно силовита бујица, прејурила бедеме, што су вековима бранили и хранили најсветлије установе наше.

Струја новог учења, што је потекла из мутних извора страних земаља, захватила је и красну домовину нашу и прерушила је стару, хиљадугодишњу Угарску у нову државу, у којој се сударише наређења нових закона са неповредљивим начелима слободе стародавног устава, сувремене тежње са столетњим предањем, државна свемоћ са богоданим правима. Преврат мисли и морала: изазвао је преврат целога државног састава.

Преображај овај осетљиво је повредио и саму самосталност и независност народно-црквене автономније наше, а највише је заломио главни јој огранак: слободу народне наставе.

Према овим тежњама српски сабори вазда су заступали особине, тековине, право, установе српског народа, али је глас српских сабора, глас народа, остао вапијући глас у пустињи.

Бадава бејаху и сви напори највиших автономних власти наших — везане руке не могу да расплету мрежу, којом су заплетене школе наше.

Па шта сад?

Велика освојачка моћ противне струје;

ту је држава, која законске границе своје све више проширује, а наше потискује; ту је државна извршна власт са изобилним новчаним средствима, са читавом војском својих органа, још к томе уз њих и са њима на најширим основима развијена ревносна друштвена пропаганда.

Према томе огроман је наш задатак, очајна је борба наша, — али српски дух није малаксао ни у тежим, неће клонути ни у данашњим приликама.

Новије појаве у нашем народном животу казују, да је и у нас силне воље, истинског одушевљења и големог пожртвовања; да отпорна снага народна још није разривена несвесним унутарњим, беспредметним и бесцелним задевицама; да је будна наша народна, православна и правна свест, која скупља у једно снажно коло све синове српске у обрану свога народнога бића.

На ово снажно коло, на свесне синове српске у том колу гледамо ми у судбоносним часовима данашњим, у данима искушења нашег, окрепљени надом, да ће испунити тешке али нама свете дужности у великом делу народне самообране.

Од те самообране очекује брзе, издашне помоћи и српска основна школа, којој се спрема нова напаст и погибија.

Основна је школа основа, која чини будуће нараштаје. Зар у њој да се зачиње клице народног расула?

У основној школи је учитељ вођ, кога деца слушају, коме верују и следују. Зар тај вођ да проповеда морал, мисли и осећаје противне ђенију српске породице?

Малу, невину, безазлену, поводљиву децицу љуља и заноси сваки ветар науке. Зар вихор противнародне струје да их носи са рођених недара свога народа?

Зар та школа, узданица наша, да буде наше очајање?

Не, то не може да буде!

Помозимо сами себи, па ће нам и Бог помоћи.

Св. патријарх, Богом постављени митроносни вођ православног народа српског, пошао је напред, — пођимо и ми с њим и за њим.

Прихватите и ви, остали архипастири

и пастири, дело нашега спаса, да у свему узрастемо у ономе, који је глава, из које је све тело с помоћу зглавака и свеза састављено и расте на раст Божји. Није ли школа неразлучиви зглавак од тела? »И ашче страждет једин уд, с ним страждут вси уди, ашче ли же славит сја једин уд, с ним радујут сја вси уди«. (Павле, I, Кор., XII. 26.)

Помозите и ви, народни учитељи, ви сте највише позвани, јер се тиче вашег позива, ваше муке и мучно заслуженог признања вашег благословеног рада.

И ви, богати, приложите ваш сувишак на недостатак, да се богатите и у добрим делима; а и твоје име, српска сиротиња, нека се запише и засветли на даровним листовима, јер и најмањи дарак велика је задужбина.

Не размишљај се дуго на крају твојих дана, родољубива старино, на коју ћеш цел оставити благо. Завештај овој цели: народу твоме нема већег добročинства, имену твоме нема већег спомена.

Помози и ти, омладино српска, нарочито ти што најбоље познајеш вредност помоћи и моћ науке; твоје живо срце најјаче куца за мио ти народ, а живахни дух ти ствара идејале српске будућности — помози свом снагом својом, да се не разочараш у свету, који на теби остаје.

Пригрлите и ви, дичне Српкиње, народно сироче. Будите му миле сеје и милостиве мајке. Ваш рад наша је радост, јер вама је Бог дао уз благослов рада и благодат успеха.

На посао сви заједно, сви смо заједничари у страдању, будимо тако и утеси.

Помишљајмо, да српска повесница неће расправљати ситне распре, да суди једном ил' другом по речима; она ће судити свима нама по делима. Српска повесница свакојачко ће забележити крупним словима: да смо живели у кобном доба; па нека уза то забележи светлим словима: да смо томе доба и били дорасли.

Поглед на учење социјалиста о подједнакој подели имања.

И црква и друштво људско врло су данас забринути због појављења социјалистичког уче-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ња у нашој средини. И ако се учење њихово очевидно противи Хришћанству и сваком државном устројству, то ипак проповедници истога учења тврде, да се на њему оснива добро целога човечанства. У уверењу, да ће човечанство само онда бити сретно, ако се њихови планови остваре, удешавају они сваковрсне замке, неби ли само што више присталица задобили. Против оних, који се са њиховим учењем не слажу, служе се они претњама, отимањем, па и оружјем. И на несрећу, већ је доста невине крви проливано у наше дане; чињени су не једанпут покушаји и против живота крунисаних глава, као оних лица, која стоје на челу противника науке социјалистичке.

Социјалисте, који се појављују данас, нису нам страни, то су људи нама познати, људи блиски нама; то су наша деца или деца оцева наших, тело од нашег тела и кост од наше кости (Бит. II. 23). Да горке истине! Али нас она опомиње, да треба у одношају с њима не само да их се не клонимо, него да их и хришћанском поуком поучавамо. Ми треба, по речима апостола Павла, да настојавамо и у *добро време и у невреме* (2. Тим. IV. 2), треба да докажемо, да је учење њихово без основа, и да им пружимо праву науку. Да своје учење што већма рашире, служе се социјалисте штампаном и усменом речју, као најбољим средством за то. Па употребимо и ми исто оружје против њих.

Шта је нарочито примамљиво у социјалистичком учењу? Социјалисте се са чудном смелашћу лађају посла, да реше једно од најважнијих животних питања — питање о имовном стању људства. Зашто да је, говоре они, један богат, а други сиромаш, један плива у изобиљу и раскоши, а други се мучи и глађу и зимом? Сви су људи једнаки, па треба да је и земаљско благо једнако подељено, само ће онда људи бити срећни на земљи. С тога, говоре они, треба употребити мере, да на земљи не буде људи врло богатих, да неби у исти мах било никога оскудног, сви људи треба да су по стању једнаки. Да се ово постигне, намишљавају они насилно поодузимати имање свију богаташа и одузето разделити подједнако међу све људе.

Шта да се рекне за овако учење? факта, на која пружају претом социјалисте као на несправду у животу — на прекомерно богат-

ство с једне, а пуку сиротињу с друге стране, заиста су горка истина, која је човеку увек била непријатна. И заиста би врло добро било, када на земљи неби било сиротиње! Како ли би нам мило било, кад би сваки имао своју топлу кућицу и своје сигурно парче хлеба, те кад би са увереношћу могли рећи, да на овоме свету нико и нигде од наших ближњих не трпи оскудицу.

Но, на жалост, ово није могао никада нико од људи казати. Као што је од увек, да се једни рађају, а други умиру, да се једни радују, а други плачу, тако је од увек било и богаташа и сиромаша. У сва времена је било међу људима деце, болесника и стараца, т. ј. људи, који су били упућени на туђу помоћ. Као што је било пре, тако ће бити и у будуће, докле буде света и века. И већ из овога се види, да је жеља социјалиста да изједначе све људе по имању, — проста утопија, која се противи животном искуству.

Социјалисте мисле, да би сви људи били потпуно срећни на земљи под једним тим условом: ако би се материјално благо на равне делове међу њих поделило. Да тешке заблуде! Као да човеку у животу треба само храна и одело? Осим материјалних средстава за свој опстанак, има човека да задовољи и своје душевне потребе, јер човек нема само тело, него и душу. Спаситељ је јасно рекао: „не живи човек само о хлебу (Мат. VI. 4). Материјалне удобности не задовољавају човека.

И коме, у самој ствари, није познато, да често човек, који је материјално потпуно обезбеђен, трпи разне душевне муке? Човек може осећати у себи задовољство и радост и поред спољашњих незгода, сиромаштва, физичких страдања, као што с друге стране може да га мучи што год, и ако плива у богатству и раскоши. Кад би се и могла постићи међу људима једнакост у погледу материјалног стања, то ипак неби наступило блаженство на земљи; за то би се морала пре свега уништити у људима морална душевна страдања и подједнако поделити душевна блага. После овога, може ли се замислити, да ће међу људима настати задовољство, ако сви људи буду имали у једнакој мери шта ће јести и пити? Не, то није доста за човека.

Човек не живи, као друга створења, само у ономе, што је сада; унутрашње његово задо-

вољство стварају успомене из прошлости и представе о његовој будућности. У томе је главна одлика човекова од других животиња. За то сваки од нас, без обзира на његово материјално стање, има своје особите радости и своје особите жалости. Социјалистѐ, у тежњи да нас све, без разлике, учине у једнакој мери сретнима, морају пре свега истргнути из душе наше све жалосне догађаје из прошлог нашег живота, подавити све прекоре наше савести, испунити нас ружичастим представама о нашој будућности, како у овом, тако и у загробном животу. Тражити, да се душевно задовољство подједнако раздели заједно са једнаком поделом материјалног блага међу све људе, значи — тражити нешто, што је немогуће.

По мишљењу социјалиста, за срећу људску доста је, кад би се извесна свота новца и имања подједнако поделила међу људе, другим речима, доста је да се ствари измену, и људи ће, као автомати, остати при томе и неће желети друге промене. Међу тим, коме није познато, да како богатство, тако и сиромаштво појединих људи, зависи од разноликости физичких сила, душевних способности и неједнаког степена њиховог развитка. Ко не зна, да и на богатство и на сиромаштво имају утицаја разне људске страсти, једнога упропашћују, а другога на неправедан начин обогате?

Сваки је човек обдарен извесним само способностима и наклоностима, и ове његове душевне силе сачињавају количину и каквоћу његова стања. Уништите пре свега код људи страсти, осим тога, удесите тако, да сви људи без изузетка имају једнаке способности и наклоности; уредите, да на земљи не буде ни лених ни завидљивих, ни користољубивих, ни наглих; и онда се тек могу земаљска блага међу људе на равно поделити. А дотле, ако би се и одузело данас имање од једних и раздало међу друге, те се људи по имању и изједничили, сутра ће се опет појавити нова сиротиња и нови богаташи, и онда би се морала тражити нова власт да учини реда међу људима. С тога као што нема у историји примера, да је постојала кадгод каква држава, у којој су њени чланови били потпуно међу собом равни, тако нема примера, да је било државе, у којој сваки њезин поданик неби имао личне својине. Но зар се наше социјалисте обзиру на историју, зар се њих тиче то

што здрав разум и искуство у животу, каже? Нећемо ни да говоримо о средствима, помоћу којих мисле они да постигну своју цел у погледу усрећења човечанства, — о грабежу, паљевинама и убијствима. — Не само да је пред судом Хришћанства, него и пред судом хладног разбора, како теорија њихова, тако и поступци — право безумље.

Како Хришћанство решава питање о олакшању беде у човечанству? — Полазећи отуда, да је у сва времена било деце, стараца и болесних, да је у сва времена било и да ће бити људи са разним физичким и душевним способностима и ступњевима развитка, да је у сва времена било и да ће бити међу људима страсти и порока, Хришћанство потврђује истину, да је свагда било и да ће бити у човечанству и сиромашних људи. Спаситељ је сам рекао: *сиромашне имаћете свагда са собом*. Спаситељ, који нам заповеда, да чинимо добро и непријатељима својима, узима сиромашне у Своју нарочиту заштиту. Онај, који сиромашу позајмљује, тај Богу позајмљује, говори реч Божију. Схватајући ову заповед у широком смислу, Хришћанство је осим чињена добротинства појединце, завело разноврсна добротворна друштва, и води бригу о томе, да ослаби утицај лености, користољубља, раскоши и других порока, који похленим оком гледају на туђу својину. Поред тога, говорећи о талантима, који су сваком поједином од Бога дати, Хришћанство обећава награду онима, који се буду трудили у корист и своју и целога друштва, и прети казном слугама леним и оним људима, који свој таланат у земљу закопавају.

Ми силни дужни смо немоћи слабих сносити, да завршимо речима апостола Павла. То је право решење питања, које се слаже са историјом и не стоји у противности са искуством у животу и са духовним светом у човеку.

С руског превео Ст.

Наш је живот и наше биће од Бога и Он их одржава.

Од дра Шилера, превео с њемачког Милан Поповић.
(Свршетак.)

И с тога, с поверљивом надом погледај на циљ земаљскога живота. Живи Бог, праизвор свега добра, дао нам је животни дах, и с њиме дух, који је сам себе свјестан, који је способан, да се вине изнад свих

www.граница ове ограничености у великим мислима и светим осјећајима, способан, да са сопственом снагом прихваћа одлуке и да погоди избор између добра и зла. И тај образ невидљивог духа, тај одсјај његове непролазне величанствености и величине, зар би створитељ, отац духовни, допустио, да се подвргне плијену уништења? Ми знамо с најодређенијом сигурношћу, да сваком куца час, који његово око умотава у смртну ноћ, и откида га од свега, што је на земљи било предмет његове тежње и дјелања, његове радости и љубави. Ми при том осјећамо унутрашње моћно противљење свакој помисли на уништење свога бића, и врућу тежњу за безграничним трајањем нашег властитог бића, за вјечном заједницом с онима, које љубимо, за небеском домовином. Ми се осјећамо снабђевени способностима и снагама душевним, за чије је потпуно развијање живот на земљи врло прекратак и несталан, недовољан и несавршен, и жеднимо за мудрошћу и познавањем, које нам постепено сваку загонетку одгонене, а у јасној нам свјетлости покаже оно, што смо овдје видјели само у огледалу, у тамним ријечима. Жеднимо за праведношћу и врлином, која нешто више чини и извршује, но што ми на земљи чинимо у борби с чувственом природом, и потпуњује нас, обнавља по слици Онога Који је једини, свет и неокажљив, жеднимо за миром душевним, који се не може више непрестаном промјеном земаљских судби и животних одношаја дотаћи. сријечити и потрести, жеднимо за вишим непролазним миром Божјим. И те величанствене, бесконачно образоване способности и снаге, то гнушање од падања у ништа, та света тежња за вјечним трајањем, за неразлучивом заједницом, за вишим савршенством духовним, које се на земљи не постизава, Ти си, бесконачни, љубезни, неиспитано мудри, праведни, свети Боже и Творче, сам у душу моју усадио, оче духовни, у чијим се безграничним свјетовима ништа не буди, и не ишчезава из реда ствари, ништа није саздано без одређене цијељи, и ниједна снага није расута и ниједно обећање без испуњења. Да, Ти си хтио, да ја појмим велику помисао:

бесмртност и васкрсење, да моја тежња за бољим не налази задовољења у земаљском животу, да ме преимућство и недостатци, радости и болови земаљскога бића повуку Ономе горе, што је невидљиво и непролазно. Ти си ми већ тиме дао неварљиву залогу за моје вјечно трајање. Ја живим, довикује ми очински глас у најунутрашњијој дубини срца и твој глас у Исусу Христу; ја живим, и ви ћете такођер живити, јер сте божанскога поријекла.

II.) Наш живот и наше биће је од Бога и опстоје помоћу Њега. Ништа није у стању, да даде правом задовољству и покоју душе чвршћи темељ, од тог освједочења, које се у живости држи. И ниједно није важније за нашу врлину, за нашу дужну дјелатност на земљи.

—Ако нијесмо сами створитељи свог бића, ако примамо овај живот и биће, без заслуге, као слободни дар вјечне очинске љубави, као добро Господње, које је повјерено грађанину ове земље, да га захвално употреби, како се Њему допада: то нам се већ тиме пружа хришћанска мудра брига за очување и одржавање овога земаљскога живота као света дужност. Па зар би требало да се то подсећање покаже као сувишно с тога, што природно самољубље човјечје има доста подстицања на испуњавање оног, што је свако своме тјелу дужан? Ипак има непрестано дубоок палих, очајном савјешћу застрашених, или душевно зашлепњених, од буре болова свладаних, од живе вјере у Божју вјечну љубав отргнутих, који не промишљају, кад смрћу, што су је сами изабрали, на најужаснији начин свршавају жалосне заплете своје судбе! Ипак сви они чине у основи убијство, и дирају у права, у вољу и уредбе Творчеве, који се из разуздана честољубља, и погрјешне несмотрености бацају у очевидне опасности живота тамо, гдје никакав позив и никаква дужност не заповједа, који са здрављем и тјелесном снагом лакоумну игру тјерају и Божју свемогућност, која нас штити, кушају, који гаје у својој унутрашњости дивље, хучне страсти, којима се поткопава здравље тјелесно као и здравље душевно, који себи на крај крајева раскошношћу и блудном чувственом насладом рани гроб

спремају! Кад би којом срећом дубоко у њихову душу продрло озбиљно питање религије, које ономиње: јесте ли створитељи и заповједници свога бића? Кад би којом срећом примили к срцу, и кад не би у самовољном тумачењу злоупотребили што онај побожни пјесник старог завјета вели: човјек има своје одређено вријеме, број његових мјесеци пред Тобом је, о Боже, Ти си поставио циљ, који он неће прекорачити — и што Спаситељ у нашем тексту својим ученицима довикује: *Ко од вас бригнући се може примакнути расту својему лакату један* (ко би могао одређени ток свог живота ма и за најмању мјеру продужити.) Треба да сваког часа осјећамо своју одвисност од Бога, творца нашег бића, свемогућег управитеља човјечјих судби — то нам даје Христос да срцу узмемо — не смијемо нигда сметнути с ума, да лежи и крај као и почетак нашег земаљскога живота у Божјој руци. Али је ли зарад тога властити труд и марљива човјечја брига за одржање свога живота, некорисна узалудна тежња? Не варајте се, благочестиви Хришћани, оvdје се обистињује у својој вјечној вриједности и ријеч апостола: *Што човјек сије, то ће и пожњети*. Исти Бог, који је наше дане пребројио, прије но што нас је било, од вјечности је поставио мудру свету наредбу, да наш слободни рад, наш одлучан избор између добра и зла, између мудрости и лудости, има врло важног утицаја на наш земаљски живот, да су умјереност и разузданост, хришћански покој душе и дивље бурне страсти у својим дјеловањима и пошљедицама врло различите. И наш цио живот, у неразлучивој вези слободних радова с његовим потребним пошљедицама, цио наш живот у својој наравственој вриједности и невједности лежи већ од вјечности пред свевидећим оком Божјим. С тога си, о човјече, недостојан пред престолом Божјим, који суди, ако намјерно жртвујеш живот, који потиче из вјечног праизвора свега живота, ако у служби гријеху пореметиш тијело, које си из Божје руке примио, да постане храмом Божјег духа, ако у оним одношajима и с оним снагама, које ти је Бог дао, не радиш и не дјелујеш, да свој живот

одржиш и унаприједиш *Пшнице небеске ници сију ниши жњу, ниши сабирају у житнице, љиљани у пољу не шруде се ниши преду*. — Али ти, зар ти нијеси несравњено виши од њих, ти, који си као разумно створење позван на непрестану дјелатност, слико Свевишњег!

Дã, ради и моли се, о човјече. Тада се нигда нећеш с бојажљиво очајним не повјерљивим срцем, с незнабожачким мишљењем питати: шта ћемо јести? шта ћемо пити? у шта ћемо се обући? Тад се осјећаш свјешћу поштене дјелатности понешен изнад бојажљиве сумње и малодушних брига у свјетле истине дјетињске вјере и повјерења. Тада те ништа не спречава, да као главни задатак у животу сматраш старање о вјечном. Јер за створове, који осјећају и признају, да су Божји створови, окићени Његовом сликом, позвани у непролазно биће и у заједницу с вјечним не може ниједна брига већа бити, ниједан племенитији и виши посао од хришћанске побожне тежње за царством Божјим и за Његовом праведношћу, од вруће тежње за духовним ослобођењем од веза заблуде и гријеха, за оном небеском слободом праве дјече Божје, до које је Христос свима својим искреним шљедбеницима утро најсигурнији пут неумориву тежњу, да у хришћанској мудрости, праведности и врлини све веће и веће кораке праве, и да Њему, духовном створитељу, ону свјетлости, праизвору свега што је добро и савршено сваким кораком сличнији бивају. Али нико не може двојници господара служити, нико се не може с цијелом душом одати двојници различитих господара, који имају сасвим противна мишљења и тежње, и налоге једног исто тако тачно испуњавати, као и другог. Ви не можете с истом ревношћу и с истом озбиљношћу Богу служити и мамову. Јесу ли блага овога свијета, несталне радости ове земље, којим своју цијелу позорност и своју нераздјеливу љубав посвећујете, она вас неко вријеме маме чувственом љуикошћу и сјајним обећањима, али вас наскоро повуку у роцску службу, којој жртвујете свету свијест своје наравствене слободе, увијек сте равнодушници према невидљивој вје-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

www. У којој духовној домовини, не допуштају вам никаквог доброг дјела, које не доноси привремене користи, или ма какву жртву изискује, најпошље дотле вас доведу да пристанете на сваки гријех. По томе је ли то љубав Божја, што вам унутрашњост прожима, она вам допушта сваку невину насладу радости ове земље, она вам допушта сваку невину насладу радости ове земље, она вам шта више ставља у свету животну дужност, да радите, да се Божјим уздањем бринете за одржавање свога тијела, својих земаљских одношаја и добра; али она вас позива, да се грозите од свакога уживања, које се дужности противи, од сваког незаконитог средства, да придобијете блага земаљска, од сваке Богу неугодне помисли, која се у срцу буди, и да своју бригу за земаљским потчините жељи за вишим и вјечним благама, она распаљује у вашој души свете ријечи Исуса Христа, то је моје јело и моја радост, што чиним вољу Онога, Који ме је послао, и вршим дјело Његово на земљи, она вас одушевљава, да неуморно тежите за тим, да вољу Божју учините својом, јер је Она најбоља, и да ако је могуће, жртвујете служби дужности и чувствене насладе и блага земаљска, и тјелесне снаге и године живота, и да тим докажете своје највише духовно благородство, своју наравствену слободу, своје грађанско право на небу. Како ће једно поред другог опстојати? Како се слаже немирна, песита и страсна борба за земаљским стварима с оним светим миром, који у обилатој пуноћи пружа живот, који је од Бога, живот у служби Божјој? Дедер, нека постане и буде узвишена помицао: Мој живот и моје биће од Бога и опстоје помоћу Бога, вјечна звјезда претходница нашега бића; и све друго нека се преобрази и преузнесе у тој упутарњи неугасивој свјетлости наше вјере, у живој свјести нашега Бога, у ком ми овдје живимо и јесмо, и вјечно ћемо бити, као непролазни духови, као бића Божјега порјекла; и све наше бриге, наше жеље, наше наде, нека прожме, нека очисти, нека најпошље споји света жудња: да придетъ царство, о Боже, да бѣдетъ вола твоя, такъ на небеси и на земли.

О назаренима и њиховом учењу.

Пише Југ Станикић парох.
(Наставак.)

Осим осталогa, свештенство има власт „везати и дрешити,“ другим речима: отпуштати и задржавати грехе. — Христос вели својим апостолима: „Заиста вам кажем: штогод Свезете на земљи, биће свезано на небу; и штогод раздрешите на земљи биће раздрешено на небу.“ (Мат. 19., 18.); или боље: „примите Дух свети, којима опростите грехе, опростиће им се; а којима задржите, задржаће се.“ (Јов. 20., 22.—23.) — Ради кога је дао Христос апостолима ту власт? Свакако ради грешника, да би се могли спасти, греха опростити. — После смрти апостола, од кога су могли грешници тражити и добити „опроштење“ својих грехова? После смрти апостола, или је било оних људи, који су имали власт „праштати“ грехове, или није било. — Ако таквих људи било није, онда су грешници страдати и пропадати морали само зато, ште се Христос за њихово спасење побринути или није хтео, или није могао; јер да је Христос то могао, а још више хтео, Он би морао у цркви својој коме дати власт „праштања грехова“ и после апостола. Но тако мислити не даје нам вера да је Христос — Бог; тога веровати не можемо, јер знамо, да је Христос баш за то и „дошао да нађе и спасе, што је изгубљено.“ (Јов. 19., 10.) — А ако је у цркви Христовој после апостола било људи, који су имали власт „праштати“ грехе, онда је јасно, да су и ти људи — као и апостоли — примили ту власт од самога Христа „Духом светим“, а преко апостола. На име, апостоли су од Христа примљену власт „везања и дрешења“ преносили са себе на своје прејемнике — „Духом светим“; те тако свештеничка служба и свештеничка власт доиста „истиче из св. Духа.“ — Или зар људи, који су после смрти апостола имали власт „праштања и задржавања“ грехова, нису те власти од апостола наследили, него су је добили од — људи? Па за што те власти и апостолима нису људи дали, него им је дао Христос? — Или зар ти људи те власти нису ни од људи примили нити су је од кога тражити морали јер су је већ имали, а добили су је — крштењем? Па зашто је Христос давао апостолима оно, што они нису требали, јер су већ имали? Зашто је Христос

давао апостолима власт „праштања и задржавања грехова,“ кад су ту власт апостоли већ крштењем добили?

Од куда и од кога „истичу“ разне силе и власти у цркви Христовој, казаће нам то и посведочити и ово место св. писма: „Дарови су различни, али је Дух један. И различне су силе, али један Бог, који чини све у свему. А у свакоме се појављује Дух на корист; јер једноме се даје Духом реч премудрости; а другоме реч разума, по истоме Духу; а другоме вера тим истим Духом; а другоме дар исцеливања, по томе истоме Духу; а другоме да чини чудеса, а другоме пророштво, а другоме да разликује духове, а другоме различни језици, а другоме да казује језике. *А ово све чини један и тај исти Дух, раздјељујући по својој власти свакоме како хоће.*“ (I. Кор. 12., 4.—11.) — Хоће ли, желе ли, траже ли назарени још бољег, јачег и јаснијег доказа томе, да у цркви Хртстојој сви „дарови“, све „службе,“ и све „силе“ и власти, па, дакле, и служба и власт свештеничка „истиче из св. Духа“? Ако хоће још бољег, ако желе још јачег, ако траже још јаснијег доказа — дати им не можемо, јер сунца им скинути у стању нисмо, а баш и да јесмо, тога чинити нећемо, тврдо уверени, да баш ни јарко сунце ништа не би вредило, ништа не би помогло — слепцу, а ни тврдоглавцу.

А сад да видимо, како је са оним назаренима, који увиђају и признају потребу свештества у цркви Христовој.

Изгледа, као да они назарени, који увиђају и признају потребу нарочитог свештества у цркви Христовој, те који у својој верској заједници таково свештенство и имају, мање греше од оних назарена, који потребу ту одлучно поричу, те који нарочитог свештества и немају. А у самој ствари, ако они први не греше још и више од ових последњих назарена, али мање — баш наикако. Јер увиђајући и признавајући потребу нарочитог свештества у цркви Христовој назарени ти уједно јасно и гласно признају и сведоче, колико се *огрешили о тајну свештества* одметнувши се од законитог Христовог и апостолског свештества; колико се *огрешили о цркву Христову* оцепивши се и оделивши се од православне цркве, у којој се одржава и чува истинито и законито свештенство Христово и апостолско.

Па је ли доиста тако?

Као што неке реке и речице стоје у непосредној или посредној свези са извесним морем: исто тако и главне и помесне цркве морају бити у непосредној и посредној свези са црквом Христовом, односно апостолском. По себи се разуме, да у овом упоређењу морамо замислити обрнути ток, не изливају се реке и речице и море, него се море у реке и речице разлива. Па ако нека река и речица не стоји ни у посредној, а још мање у непосредној свези са извесним морем; ако се на име између извесног мора и извора неке реке и речице налази мањи или већи део суве земље: онда се никад и никако не може ни мислити, а још мање тврдити, да је вода неке реке и речице дошла из извесног мора, које је од те реке и речице мањим или већим делом суве земље растављено удаљено. — Живот цркве Христове века апостолскога ми можемо сматрати морем, а све цркве — главне и помесне — „рекама воде живе“ (Јов. 7., 38.). Према томе, корита свију река и речица морају бити испуњена водом из тог мора разливањем; другим речима, живот свију главних и помесних цркава мора бити испуњен животом цркве Христове века апостолскога; није ли тако: онда дотична црква — главна или помесна — нема и имати не може никакова права на назив „црква Христова“.

Ми смо већ видели и чули, да овдашњи назарени, — који признају потребу нарочитог свештества у цркви Христовој, и који као да имају таково свештенство — признају и исповедају, да се њихова „црква“, односно њихова верска заједница трајањем и животом својим не наслања непосредно на цркву Христову века апостолскога, да је на име почетак њихове вереке заједнице дугим низом година, далеко већим од 1500 година одељен и растављен од живота цркве Христове века апостолскога. А кад је тако, онда њихова верска заједница, или „црква“ никако не може бити *продужење и наставак цркве Христове века апостолскога*. А кад њихова „црква“ није и никако бити не може „црквом Христовом“, онда ни оно „свештенство“, које је у „цркви“ њиховој није и бити не може оно исто свештенство, које је Христос установио, које је у веку апостолском у цркви Христовој постојало.

Да то још боље и јасније докажемо, раз-

гледаћемо, ко и шта беше Самуило Фрелих, вероначеоник назаренски, који је био и бити морао првим „свештеником“ назаренске вереке заједнице.

(Наставиће се)

Епархијска скупштина Темишварске епархије.

Дана 15. и 16. априла т. год. одржана је у Темишвару скупштина епархије Темишварске. Пошто нико није доспео, да овоме листу пошаље извештај о раду те скупштине, доносимо тај извештај по Вршачком „Српству“. Ево га:

„У среду, 15. априла, у 9 сати пре подне одржано је у саборној цркви призивање св. Духа, на ком је чиновначествовао архимандрит Дошен. За тим су се скупштинари искупили у магистратској дворници, те изаслали депутацију да допрати епископа. Епископ Никанор, праћен депутацијом, уђе у дворницу, где је поздрављен усклицима „Живео!“ Пошто је заузео председничко место, отворио је скупштину родољубивим говором, те умолио скупштинаре, да без обзира на странке мирно и стварно расправљају. За привремене перовође позвао је падејског пароха Илију Белеслијина и кикиндског учитеља Љубомира Лотића. Предато је 80 веровница; осим 80 бираних скупштинара, било је 7 вирилних чланова. За тим је изабрат верификациони одбор из ових лица: пароси Иван Тешић из Хиђоша, Миша Матејић из Кикинде и Свет. Теодоровић из Ечке, световњаци др. Љуба Павловић, Ваја Недељковић, Мата Косовац и Јован Ристић. Исти се одбор повукао да прегледа мандате; било је неколико протеста. Изабрани председник верификационог одбора је известио скупштину, да вериф. одбор предлаже, да се протести не узму у обзир. Др. Живко Богдан говорио је против предлога вериф. одбора, а конзисторијални бележник Евг. Летица за верификацију. Најзад примљен је предлог вериф. одбора. За тим се скупштина конституисала, изабрав за потпредседника дра Ранка Гранића из Вел. Кикинде, а за перовођу Илију Белеслијина и Љубомира Лотића. Пошто је установљен дневни ред скупштине, епископ одложи седницу за после подне.

После подне отпочела је скупштина свој прави рад: 1.) усвојен је пословник епархијске управе;

2.) узети су на знање извештаји епархијске управе; 3.) усвојена су правила за руковање епарх. фондом; 4.) узет је на знање извештај конзистор. фискала дра Свет. Димитријевића о деобним парницама између Срба и Румуна; 5.) примљен је на повољно знање извештај Паје пл. Еремића, да је рачуне епарх. фонда, који износи 51.000 фор., нашао у реду. За тим је изабрат кандидациони одбор из ових лица: свештеници Драгољуб Живковић, Глигорије Стајић, Иван Тешић; световњаци Паја пл. Еремић, Мата Косовац, др. Свет. Петровић, др. Љубомир Павловић, Паја Ристић, Ваја Недељковић, др. Ранко Гранић и Светозар С. Ајваз. Око 8 сати у вече епископ одложи седницу за сутра пре подне.

У четвртак пре подне прочитана је кандидациона листа, која је изазвала дебату. Др. Живко Богдан замерио је, што је у епархијски школеки одбор предложено више од два учитеља. И ова епархијска скупштина није обновила епархијску управу, него само попунила. Избор није обављен једногласно, него се гласало педуљницама. Тек после подне проглашен је резултат. У конзисторију изабрати су свештеници: архимандрит Дошен, Миша Матејић, Јов. Новаковић, Иван Тешић, Илија Белеслијин, Јефта Петровић, Жарко Стакић, Михајло Путник, Младен Боберић, Евгеније Летица, Милош Милошевић, Свет. Теодоровић, Миливој Радовић, Стев. Зерковић и Иван Алексић; световњаци: др. Свет. Димитријевић, др. Свет. Петровић, др. Ђура Ружић, др. Милош Каракашевић, Коста Стефановић, др. М. Теодоровић, др. Сава Путник и др. Младен Ивковић. У административни одбор изабрати су свештеници: Миша Матејић, Јован Новаковић, Партиније Сивчев, Паја Милин, Ал. Грујић, Вељко Белеслијин и световњаци: др. Свет. Петровић, Јов. Маринковић, др. Сава Путник, Јов. Рашковић, Љубомир Мирковић, Паја пл. Еремић, Паја пл. Бибић, Ваја Недељковић, Ђура Јовановић, Јоца Рајић, Милић Живић и др. Љуба Павловић. У школски одбор свештеници: Јован Новаковић и Глигорије Стајић; учитељи: Мата Косовац, Љубомир Лотић, Ника Николајевић, Стев. Вукадиновић, Богдан Поповић; остали световњаци: др. Ранко Гранић, др. Иван Веселиновић, Пера Лунгулов, Сима Јовановић, Ваја Недељковић и Коста Стефановић. За сталног фискала изабрат је др. Светозар Димитријевић, а за бележника синђел Евгеније Летица. За тим се прешло на расправу правила о делокругу епарх. ревизора, која су са

неким предлозима упућена на прераду, те до године у скупштини да се претресу. Око 9 сати у вече затворио је епископ скупштину.“

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Св. патријарх Георгије — Сремској Раваници.) Не само врховном старешинском бригом и старањем око свестраног напретка и украшавања, те подизања угледа и значаја наших манастира, него ево и материјалном дарезљивошћу постао је св. патријарх наш *Георгије Бранковић* велики добротвор наших манастира. На *Ђурђев Дан* ове године, даривао је св. патријарх *Георгије* милу српску задужбину Раваницу (Врдник) са 1000 форината, с налогом, да се црква манастирска, која је од земљотреса оштећена, оправити даде. Даривану своту уручио је св. патријарх управитељу манастира *О. Сергији Попићу*, који ће жељу и налог *Његове Светости*, уверени смо, на потпуно задовољство своје Поглавице, и утеху многобројних посетилаца Раванице извршити.

Слава и хвала великоме добротвору народа и цркве наше св. патријарху *Георгију Бранковићу*!!

(На *Ђурђев Дан*) служена је у саборној цркви Карловачкој архијерејска литургија под начеством високопреосвештенога господина епископа Вршачкога *Гаврила Змејановића*. Високопреосвештени је дошао, да лично поздрави *Његовој Светости*, своје духовноме оцу, св. патријарху *Георгију*, светли и мили *Ђурђев Дан*.

Високопреосвештени је благоизволео предвести окупљено за богослужење свештенство пред *Његову Светост*, пре поласка на богослужење св. литургије, и у име своје и тога свештенства поздравити личној нам поглавици и врховној старешини мили *Ђурђев Дан*.

После св. литургије подастрли су *Његовој Светости* своје усрдне честитке, уз изразе страхопоштовања, чиновничтво градско, судбено и автономно просветни заводи и остали многобројни честитари, сви уз сложан усклик, којем се придружјемо од свега срца и ми: *да живи св. патријарх Георгије!*

(Тенденцијозна измишљотина.) Из Темишвара нам пишу: „У разним новинама пренесена вест, као

да је епархијски скупштинар и градоначеоник Велико-Кикиндски др. Живко Богдан ставио пре завршетка прошле епархијске скупштинске седнице предлог, ради умировљења преосвештенога господина *Никанора Поповића*, епископа Темишварскога, тенденцијозно је измишљена и неистинита, јер такав предлог није у опште од никога у скупштинској седници стављен био.“

Као што читамо у „Бранику“ од прошлога четвртка, г. др. Богдан је исту вест и сам оповргао као измишљотину, овим брзојавом уредништву „Браника“: „Наше и стране новине донеле су вест, да сам ја на епархијској скупштини темишварској предлагао пензионовање епископа Никанора. То је измишљотина.“ —

Можда је некоме хитно, да се упразни ма која епархија!

(Из Митрополије у Србији.) Дана 16. априла т. г. отпочеле су седнице новог састанка св. Архијерејскога Сабора у краљевини Србији. Пре отпочетих седница обављен је парастос у помен и за душу блаженопокојног Митрополита Михаила. По закључку св. Архијерејскога Сабора, такав ће се парастос од сад увек давати, пре него што се отпочну седнице при сваком састанку истог Сабора.

У првој седници овога састанка Архијерејски Сабор изабрао је за Нишког епископа познатога умировљенога епископа преосв. г. *Никанора Ружичића*. Нишка епископија остала је упражњена избором бившега јој епископа ви преосв. г. *Инокентија* за Митрополита. Избор преосв. г. *Никанора* потврдио је краљ Србије Александар I, указом својим одмах сутра дан по обављеноме избору.

(Универзитет у Београду.) Као што читамо, министар просвете г. Андра Ђорђевић поднеће, одмах у првим седницама, народној скупштини краљевине Србије, (која је сазвана за 23. мај о. г.) законску основу, по којој се Велика Школа у Београду подиже на степен универзитета, а носиће назив *Његова Величанства краља Александра I. Срећно и у добри час!*

(Православна чешка црквена општина у Бечу) издала је проглас на словенски народ, којим позива све Словене, да ју прилозима потпомогну у цели, да се у Бечу подигну православна чешка црква и „гостински дом“, у ком би сви Словени, који у Беч долазе, могли, осим међусобног познавања, користити се за јефтин новац и свима удобностима, које би им гостопримство у томе дому пружало. Чист приход тога дома намењује се издржавању православне чешке цркве и школе у Бечу. Прилози шаљу се на пред-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

седника православне чешке црквене општине Бечке F. Sohaj Wien IV. Schleifmühlgasse 3.

(Из Дабро Босанске Митрополије.) Дабро-Босански Митрополит, високопреосвештени господин *Николај Мандић*, издао је ове године две окружнице подручним окружним протопрезвитерима, обе врло важне по својој смеру.

Блаженуспокојени митрополит Ђорђе Николајевић много је радио, да се у Дабро-Босанској епархији оснује мировински фонд за свештеничке удовице и сирочад. У ту сврху основао је из својих средстава и закладу, која данас износи до 4500 ф. Но пошто се том свотом не би могла мисао мировинскога фонда у скоро остварити, а јер је потреба иста фондa и велика и прешна, наумио је впркос свештени г. митрополит *Мандић*, да оснивање тога фонда изведе на сличан начин, којим је основан такав мировински фонд у Карловачкој Митрополији. У ту сврху издао је окружницу од 16. фебруара о. г., саопштено у 4. броју „Источника“, којом позива подручне протопрезвитере, да одрже свештеничке зборове, који би се имали изјавити, да ли да се фонд оснује или не, на начин у окружници изложен. Свештенство ће се, дакако, изјавити за оснивање фонда, јер је он неоспорно потребан и користан, те ће се он и основати. Као што се из односне окружнице разабире, томе пројектованом мировинском фонду осигуран је „замашан прилог“ Босанско-Херцеговачке владе. Православна је српска црква и послужила такав прилог. Кад га видимо и похвалићемо га.

Другој окружници високопреосвештенога господина Митрополита *Мандића* смер је и цел: уређење, не мање важнога, дотационог питања нашега свештенства у његовој епархији.

Ако високопреосвештеноме господину митрополиту *Мандићу* пође за руком, да сретно изведе, како мисао оснивања мировинског фонда за свештеничке удовице и сирочад, тако и мисао уређења дотације свештеничке, ма само и у својој епархији одужиће се врло много својој цркви, а задужиће своје свештенство догод га узбуде! Једно и друго од срца му желимо.

(Енглези и Православље). Енглески листови јављају о једном кораку за приближење англиканске цркве св. Православљу. Енглески надбискуп од Кентерберна послао је англиканског бискупа од Солзберна у Цариград, да поднесе васеленскоме патријарху Константину молбу, да православна црква призна, да канонички вреди крштење и причест, које изврше англикански свештеници на Истоку. Васеленски патријарх одговорио је, да тај предлог додирује догматичне основе православне цркве, те

да изискује зрело и дубоко расуђивање. Англикански бискуп посетио је у истој мисији Јерусалимског и Александријског патријарха а католици гледају у предлогу један корак од стране англиканске цркве, да се приближе православној цркви.

(Гимназијска беседа Карловачка) приређена је на Ђурђев-дан са потпуним моралним и са лепим материјалним успехом. Заслуга првога успеха припада нашем вредноме г. *Душану Котуру*, који је првом својом беседом, као професор музике у нашој гимназији, показао, да су наде у њега и његово умење полагане — оправдане. Програм, што га је дао првом делу беседе приказује нам г. Котура као васпитаника словенскога Прага и казује нам верно, којим путем он удара. Програм је изведен прецизношћу и пуноћом, која најбоље доказује *вештину, разумевање, као и укус г. Котура*. Евала му! *Гђца Вида Милошевићева* је и суделовањем на овој беседи дала доказа, да смо имали право, кад оно, последњи пут реферирани о Карловачкој забави, зажелисмо, да нам се што чешће појави и пружи прилике, да се слађимо њезиним симпатичним гласом, најбољом вољом, истрајним маром, а можемо рећи и вештим извођењем својих задатака. Хвала јој! Мали Магарашевић је слободно, лежерно и тачно своју декламацију приказао — један део резоновања *Ненадовићева Трајка* бербера. Свирачком квартету припада такођер његов део хвале.

Заслуга на материјалном успеху беседе припада честитим и родољубивим прилагачима, којима нека је и с наше стране, а у име узвишене цели беседине изречена најтоплија захвалност.

Беседу су благоизволели походити св. патријарх *Георгије* и високопреосв. господин епископ *Змејановић*.

Програм беседе био је овај: 1. Толлингер Р. — *Мутан Дунав*, мешовити збор. — 2. Verdi G. — „*Stride la vampa*.“ — Келеръ Л. — *Матушка голубушка*. — * * — *Дивчино кохана*. Соло песме пева гђца Вида Милошевићева. — 3. Хавлас Гв. — *Србинова молитва*. — Зајс рl. Iv. *Bosansko kolo*. — * * — *Пошла Румена*, мушки збор. — 4. Мокрањац Ст. — *Болно чедо*, деџи збор са соло сопраном, пева К. Муановић. — Це Ј. — *Љубичице*, деџи збор. — Це Ј. *Пастирска песма*, мешовити збор. — 5. Одломак из *Ненадовића „Бербер-Трајна“* декламује Милан Магарашевић. — 6. Vogl *Vltavo*. — *Pravec — Vse mine*. — Kadavy J. — *Bol jeden gajdoš*, мушки збор. — 7. Dittersdorf — *Qurtett Es Dur*, свирају Ђ. Кривогац, Б. Јеремљ, Ј. Вученовић, Ј. Марчетић. — 8. Направ-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

пикѣ — Сторона-ль, сторонка. — * * — *Пелната луна*. — * * — *Вниз по митушкѣ по Волгѣ*, мушки збор. — 9. Мокрањац Ст. — *Песме с Носова*, VIII. руковет, мешовити збор.

(Пчеларско удружење.) Има петнаест и више година, како су покушавали наши пчелари, иницијативом проф. Живановића, да се удруже, како би и српски пчелари искусили оне благодети, које носи удружење, но то су били само покушаји, који се нису извели, не са какве год кривице наших пчелара, него из других узрока. Од пчеларских скупштина у Срп. Итебеју и Бечкереку до данас није се ни радило на томе, да се створи удружење, али је то увек била жива жеља свих пчелара.

Ове године дана 9. (21.) априла састао се у манастиру Раваници један одбор српских пчелара из сремских места понајвише из Руме, те са уредницима „Српскога Пчелара“ спремио је тај одбор правила за пчеларско удружење, које ће се ако Бог да остварити. То удружење звало би се: *Српска пчеларска задруга*.“ Задруги би било стално седиште у *Руми*. Дан за главну скупштину, која би коначно утврдила ова правила и вис. кр. зем. влади послала на потврду, заказан је у *Руми 13. (25.) августа о. г., т. ј. у четвртак пред Вел. Госпојину*.

Овај покрет и „Српски Сион“ са радошћу и лепим жељама поздравља и подсећа све наше свештенике, да се заузму да пчеларска скупштина што боље посећена буде.

(„Коло младих Срба“ у Будимпешти) приређује у помен добротвору своме Јовану Русићу, данас у суботу, свечани парастос, уз пријатељско суделовање „Коса“, певачке дружине српске будимпештанске академске уједињене омладине, а сутрадан, т. ј. 8 маја (по новом) у 4 сахата по подне, свечану седницу у дворани Текелијина Завода. Дневни ред свечане седнице: 1. Председник отвара свечану седницу. 2. О животу и раду Јована Русића, добротвора друштвеног, предаје потпредседник Станко П. Аранички. 3. О националном задатку српске књижевности, предаје члан Стеван В. Поповћ. 4. Председник затвара свечану седницу.

(Учитељ Лазич) на кога је пала била сумња — на основу исказа г. проте Руварца — да је овога о Васкрсу напао, и који је ради тога судбено притворен био, — пуштен је, као што читамо, на слободу. Према томе није још познат злочинац, који је почино познати нападај на г. Руварца.

(† Стеван Савић.) Као што нам јављају из Сегедина, преминуо је тамо, у 78. години својој, одлични тамошњи трговац и побожни православни Србин

Стеван Савић, завештав тамошњој српској православној цркви 20.000 форината. Са врлим родољубом опростио се, у име благодарне црквене општине Сегединске, тамошњи учитељ г. Јован Ђ. Ђосић. Честитом покојнику светао спомен и лака земља! Слава му!

(† *Коста Максимовић*) бивши сенатор града Сомбора, а у последње време заменик — председник жупанијског сиротињског стола и многозаслужни председник српске певачке дружине Сомборске, преминуо је 17. (29.) априла о. г., ударен каљом, баш кад се забављао са своје троје деце. Певачка дружина је издала за својим врлим председником посмртницу. Врли покојник је био рођени брат г. дра Нике Максимовића. Лака му земља и вечни спомен!

Нове књиге.

Блаженоупокојеном Архиепископу Биоградском и митрополиту Србије *Михаилу у спомен*. Ријеч на парастосу у саборној цркви Новосадској 15. фебруара 1898 говорио протопрезвитер *Јован Вучковић*. Цио приход ове књижице иде на споменик митрополиту Михаилу. Штампано трошком А. Пајевића. Цијена 8 новч. или 15 пара дин.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad C. O. 2568./103. ex 1898.

1—2 39

С Т Е Ч А Ј.

Сходно одлуци срп. прав. нар. цркв. саборскога одбора од 10. (22.) марта 1898. расписује се стечај за израду и приказ *плана и прорачуна* за градњу једносратног евентуално двосратног здања, у којем ће бити дворана за држање седнице срп. прав. нар. цркв. сабора са побочним просторијама, као и просторије за сва средишна митрополијска нар. цркв. автономна здања и то у целини око 40 просторија са потребним површином око 1500² метара.

Стручњаци, који се желе одазвати на овај стечај, ваља до 3. (15.) јуна 1898. да потписаном председнику саборскога одбора прикажу скицу о смишљеном нацрту (плану); а рок поднеску инструјисане молбе и односно самога плана и прорачуна је до 1. септембра 1898. по нов. кал. с тим, да се има применити размер 1:100 и 1:200 а приказати ваља фасаду, основе сваког спрата и толико просека, да се могу видети главни делови и склопови упитне зграде.

План (са прорачуном), који буде саборским одбором примљен, наградиће се са 800 фор. а. вр., план (са прорачуном) пак, који иза тога (примљенога) буде као

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

(други) најбољи проглашен, са 400 ф. а. вр. И један и други припада по том саборском одбору у својину и посед.

Према осталима стеченицима нема саборски одбор никакве обвезе, као што ни у погледу сачињања скица нема обвезе ни према једном стеченику.

Напрт места, где ће се подићи зграда као и потребан програм о распореду може се видети дневно (у званичне часове) у канцеларији срп. нар. цркв. тајништва у Карловцима, где ће се и потребна разјашњења и евентуална упутства моћи добити.

У Карловцима 18. (30.) априла 1898. г.

Георгије

патријарх,

као председник саборског одбора

СТЕЧАЈ. 40 1—3

Патронат срп. вел. гимназије у Новом Саду решио је, да сазида нову гимназијалну зграду са просторијама и размерима, који су прописани за такве зграде наредбом кр. уг. министра богочасти и јавне наставе од године 1892. бр. 6125.

По томе се овим расписује стечај за зготовљење плана, по коме би се та гимназијална зграда назидати имала. На зграду ће се моћи утрошити највише до 100.000 ф. а. вр., те се и плапови према томе равнати имају. Приземне површине има свега 300m². Зграда се може подићи на један или на два спрата.

Са плаповима има се дати и генералан прорачун. Из плана се мора свакако видети: нацрт основне свакога спрата, даље просек кроз главне степенице и потребан део фасаде у величини 1: 200 и 1: 100.

Ситуациони нацрт земљишта може се у свако доба у писарници потписаног патроната на углед узети.

Најбољи посао биће награђен са 500 ф., а други са 300 ф. а. вр. Награђени планови прелазе у својину потписаног патроната.

Онај, чији се план као најбољи прими моћи ће евентуално добити налог, да изради детаљирани планове.

Овај се стечај отвара до 15. (27). јунија 1898., до кога се рока дотичају планови имају поднети потписаном патронату.

Из седнице патроната срп. вел. гимна-

зије у Новом Саду, држане 15. (27.) априла 1898.

Председништво патроната.

РАСПИС НАТЈЕЧАЈА РАДЊА. 37 3—3

Извађање реконструктивних радња на цркви и станбених просторија правосл. српског манастира *Гргегега* код Ирига у Срему, имаде се путем натјечајних понуда разделити;

Сви к тому одговарајући нацрти, као и опште-нители грађевни увјети, трошковници и опис целе градње може се код управе манастира *Гргегега* сазнати, а потоња образложења истих извјешћује такођер грађевна управа, краљ. грађ. савјетник Н. Volle у Загребу.

Све су радње по сљедећим групама раздјелене, те се могу као поједине групе или више њих заједно подузетницима на извађање дати.

Поједине групе су следеће:

Станбене просторије манастира.

Градитељске радње (већим делом ручне радње инклузивно доставе зидних спона	ф. 5971:34
Клесарске радње	” 1072:00
Тесарске радње	” 3347:73
Покривачке радње (саморучни послови)	” 333:22
Лимарске радње	” 1394:20
Столарске радње	” 4002:77
Ковачке и браварске радње	” 1115:50
Столарске радње	” 382:45
Пећарске радње	” 520:00

радње на цркви

Градитељске радње (већим делом ручне радње инклузивно зидних спона	ф. 7622:56
Клесарске радње	” 949:85
Тесарске радње	” 1955:96
Покривачке радње	” 340:30
Лимарске радње	” 3367:85
Столарске радње	” 527:00
Браварске радње	” 1318:04

Понуде морају се најкасније до 3. маја 15.) маја) о. г. у манастиру *Гргегегу* или код грађевне управе у Загребу предати.

Манастир *Гргегег* 8. (20.) априла 1898.

Управа манастира *Гргегега*.

О Г Л А С. 36 2—2

Услед одобрења сл. Адм. Одбора 340/95 ех 1898., а на темељу одборскога закључка од 31. прошлог месеца бр. 20., позивају се овим звоноливци, да изволе 29. Априла (11. Маја) ове године у 9 сати пре подне у Мошорин доћи ради погодбе за преливање разбијенога вел. звона.

1. Звоно, које се има прелити, тешко је 12 центи 35 фунти.

2. Жеља је општине да се звоно ако је могуће у месту прелива.

3. Звоноливци, који желе на погодбу доћи,

нека изволе прорачун саставити и донети, по коју ће цену звона преливати. Да ли ће звоно по новој или старој системи преливати се — приликом погодбе дознаће се.

4. Општина задржава права поверења, којим ће звонолији преливање свога звона уступити. А ниједан од звоноливаца ко на погодбу дошао буде, нема право захтевати хонорар на путни трошак.

5. Кома се радња повери, имаће сносити трошкове за биљеговину и склапање уговора.

У Мошорину 16. Априла (28. Маја) 1898.

Илија Марковић
перовођа.

Ђока Бачкалић
председник.

Ad K. 277/173 ex 1898.

38 2-3

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију IV. разреда у Лединцима овим се стечај расписује. Компетенти нека своје прописно биљеговане и инструјисане молбенице надлежним путем овој конзисторији до укључиво 15. (27.) маја о. г. поднесу.

Из седнице архидијецезалне конзисторије, држане у Карловцима 15. (27.) априла 1898.

Архидијецезална Конзисторија.

ДРУГИ ОГЛАСИ.

ОГЛАС.

Долеподписани препоручујем своју од 60 година постојећу и добро снабдевену

ВОСКАРСКУ РАДЊУ

особито пречасној господи свештеницима и г. г. тоторима црквеним, будући да во-сак сам израђујем и белим, то се налазим у стању своје штоване муштерије послужити са финим воштаним свећама по 2 фор. кила. — Пошиљке од 5 кила и даље шаљем франсо. Ако је пошиљка 10 кила и даље онда сандучић не рачунам.

Молим у штованим наредбама означење колико свећа у кили да буде, које савесно и тачно извршујем. На захтевање шаљем мустре.

Стеван Станковић

воскар.

6-10

Шиклош (Барањска жупанија).

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона**, која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у торуњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног редр ситних слова а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се враћају.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожнића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч

Штампа: Српске Манастирске Штамприје у Ср. Карловцима.